

تحلیل تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی

علی شائمی برزکی^۱، هادی تیموری^۲، مریم عبدی^{۳*}

^۱دانشیار، گروه مدیریت، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، اصفهان، ایران
^۲استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، اصفهان، ایران
^۳کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (عهده‌دار مکاتبات)

تاریخ دریافت: آذر ۱۳۹۶، اصلاحیه: آذر ۱۳۹۶، پذیرش: دی ۱۳۹۶

چکیده:

کارآفرینی اجتماعی امروزه به موضوعی پر اهمیت در کارآفرینی تبدیل شده است. هدف پژوهش حاضر تحلیل تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی است که به صورت مطالعه‌ی موردی درخیره‌های منتخب شهر اصفهان صورت گرفته است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش ۷۰ نفر از کارکنان خیره‌های منتخب شهر اصفهان بودند، که به روش سرشماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه حاوی ۵۵ پرسش، برای سنجش متغیرهای تحقیق بود که روایی محتوایی و سازه و پایایی آن مورد تایید قرار گرفت. مقدار آلفا کرونباخ کل پرسش‌نامه، ۰/۹۶ برآورد شد که پایایی پرسش‌نامه مورد تایید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و Smart-PLS و به روش الگوسازی معادله‌های ساختاری انجام گرفت. نتایج پژوهش بیان می‌کند که هوش اجتماعی و ابعاد آن نظیر مهارت اجتماعی، آگاهی اجتماعی و پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌داری دارند. **واژه‌های اصلی:** هوش اجتماعی، کارآفرینی اجتماعی، مهارت اجتماعی، پردازش اطلاعات اجتماعی و آگاهی اجتماعی.

۱-مقدمه

اجتماعی ایفا کنند. کارآفرینی اجتماعی به عنوان مقوله‌ای متفاوت از دیگر اشکال کارآفرینی، به طور نسبی در ارتقای ارزش‌های اجتماعی و توسعه در مقابل کسب ارزش اقتصادی ارجحیت بیشتری را کسب می‌کند. کارآفرینان اجتماعی توانایی قابل ملاحظه‌ای برای استفاده از شکل‌های جدید از سازماندهی و مدل‌های نوآورانه کسب و کار نشان داده‌اند که کسب و کار مخاطره‌آمیز آن‌ها را به عنوان ابزاری موثر برای خلق و ایجاد ثروت و ارتقای ارزش‌های اجتماعی، تبدیل ساخته است [۴۶]. هوش اجتماعی به عنوان توانایی به انجام رساندن وظایف و کارهای بین فردی و خردمندانه رفتارکردن در رابطه‌ها مطرح می‌شود. هوش اجتماعی به عنوان قابلیت شناخته می‌شود که به فرد اجازه می‌دهد که رفتار مناسب را جهت دستیابی به یک هدف مشخص داشته باشد. این طور به نظر می‌رسد که هوش اجتماعی به معنی باهوش بودن در رابطه‌ها است نه درباره آنها [۲۵]. در حال حاضر کارآفرینی اجتماعی هم‌چون کارآفرینی سازمانی مورد توجه صاحب‌نظران در صحنه کارآفرینی می‌باشد و چنانچه در جامعه نهادینه شود می‌تواند نقش مهمی در رفع مشکلات اقتصادی و اجتماعی ایفا نماید. در دنیای امروز که ارتباطات یکی از ارکان اصلی تشکیل‌دهنده آن است، اهمیت هوش اجتماعی بیش از پیش به چشم می‌خورد. کارآفرین اجتماعی با استفاده از هوش اجتماعی می‌تواند با دیگران به راحتی ارتباط برقرار کرده و در آنها نفوذ کند و برای رسیدن به اهداف کارآفرینی خود

کارآفرینی اجتماعی به عنوان یک مبحث پر اهمیت در میان محققان در سه دهه اخیر مطرح شده است [۳۵]. کارآفرینی اجتماعی از یک دوره اولیبه انفجاری رشد کرده است [۲۰]. کارآفرینی اجتماعی فرآیندی است که به کارگیری مکانیزم تخریب خلاق و چرخه نوآوری منجر به خلق ارزش‌های اجتماعی و اقتصادی می‌گردد. بنابراین، در این پدیده کارآفرین اجتماعی دارای ایده و فکر جدیدی است که با ایجاد یک کسب و کار اجتماعی (بخش‌های خصوصی، داوطلبانه و غیرانتفاعی)، با بسیج منابع گوناگون و پذیرش مخاطرات مالی و اجتماعی، خدمات جدید اجتماعی ارائه می‌نماید و بدین ترتیب، منجر به خلق ارزش جدید اجتماعی و اقتصادی می‌گردد [۴۴،۲]. یک راه موثر برای یکپارچه‌سازی کارآفرینی اجتماعی از طریق یادگیری تجربی است؛ جایی که شرکت‌کننده، به طور فعال در فرایند دانش و توسعه مهارت‌ها در شرایط یادگیری درگیر شده است [۱۸]. کارآفرینی اجتماعی «یکی از انواع کارآفرینی است که با رویکرد کارآفرینانه به رفع نیازهای اجتماعی که به آن توجه نشده، می‌پردازد کارآفرینی اجتماعی امری حیاتی در «تسهیل تغییرات» در بخش عمومی و درک مسائل خاص اجتماعی است [۱]. کارآفرینان اجتماعی با استفاده از هوش اجتماعی می‌توانند نقش مهمی را در رفع مشکلات اقتصادی و

*abdi.maryam1000@yahoo.com

سرمایه‌های مهم محسوب می‌شود و این به خاطر آن است که از طریق هوش اجتماعی می‌توان به ارتقاء سطح بهداشت روانی جامعه و سازمان کمک نمود. هوش اجتماعی سازه‌ای است برای ارزیابی قدرت رهبری که بیشتر بر محور روابط میان افراد استوار است. رهبران دارای هوش اجتماعی بهتر می‌توانند در بین همکاران تعامل ایجاد نموده و از توان اجتماعی آنان بهره‌گیرند. تقویت مهارت اجتماعی و در نتیجه افزایش عملکرد آنان از آثار هوش اجتماعی است [۸].

بوزان^۵ هم هوش اجتماعی را بخشی از طیف وسیع مهارت‌های اجتماعی می‌داند. از نظر بوزان هوش اجتماعی صرفاً میزان سازگاری و ارتباط با اطرافیان است. هوش اجتماعی در رفتار اجتماعی فرد ظاهر می‌گردد؛ بنابراین طرز ارتباط فرد با دیگران و ایجاد روابط رضایت‌آمیز با ایشان که نتیجه فعالیت هوش اجتماعی است، می‌دهد [۶].

از نظر سیلورا، مارتینسون و داهل^۶ (۲۰۰۱)، مهم‌ترین مولفه‌های هوش اجتماعی شامل آگاهی‌های اجتماعی، مهارت اجتماعی و پردازش اطلاعات اجتماعی می‌باشد [۳۱]. سیلورا معتقد است هوش اجتماعی ساختاری چندوجهی دارد که عبارتند از:

پردازش اطلاعات اجتماعی: به معنای توانایی فهم و پیش‌بینی رفتارها و احساسات دیگران است.

مهارت‌های اجتماعی: جنبه‌های رفتاری ساخت هوش اجتماعی از راه سنجش توانایی ورود به موقعیتهای جدید اجتماعی و نیز توانایی سازگاری اجتماعی است.

آگاهی‌های اجتماعی: جریان‌های غیرمنتظره ناشی از رخدادها در موقعیتهای اجتماعی را می‌سنجد [۳].

در ادامه به توضیح هر یک از مؤلفه‌های هوش اجتماعی که در این پژوهش مورد نظر است، پرداخته می‌شود:

۱-۲-۱- پردازش اطلاعات اجتماعی

به معنای توانایی فهم و پیش‌بینی رفتارها و احساسات دیگران است. پردازش اطلاعات اجتماعی عبارت است از توانایی درک و پیش‌بینی رفتارها و احساسات دیگران [۳۰] و سازوکاری برای رمزگردانی، پردازش اندوختن و بازیابی داده‌های اجتماعی است که باعث هدایت رفتار اجتماعی در فرد می‌شود [۱۹]. پردازش اطلاعات در سازمان فرآیندهایی نظیر جمع‌آوری اطلاعات، تغییر شکل داده و تبادل و ذخیره‌ی اطلاعات را در بر می‌گیرد [۲۷]. پردازش اطلاعات اجتماعی چارچوب جامعی را برای پیش‌بینی سازگاری روانی- اجتماعی فراهم می‌کند [۲۴].

۱-۲-۲- مهارت‌های اجتماعی

مهارت اجتماعی یکی از عناصر اجتماعی شدن در کلیه جوامع و فرهنگ‌ها است. جنبه‌های رفتاری هوش اجتماعی از راه سنجش توانایی ورود به موقعیتهای جدید اجتماعی و نیز توانایی سازگاری اجتماعی است.

در اجتماع مفید باشد. در این پژوهش تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان بررسی شده است. با توجه به مطالعات انجام گرفته در زمینه‌ی کارآفرینی اجتماعی نشان داد که مطالعات قبلی این موضوع را به صورت کلی توصیف کرده‌اند هم چنین در ایران با توجه به تحقیقات که قبلاً انجام گرفته نیاز به بررسی در این موضوع و نوآور بودن این پژوهش دیده می‌شود. در نتیجه با توجه به اهمیت کارآفرینی اجتماعی در تامین نیازهای اساسی سازمان‌ها، هدف از پژوهش حاضر تعیین تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی می‌باشد که استفاده از خیریه به عنوان جامعه پژوهش به این علت می‌باشد که هوش اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی در بنیادهای خیریه به طور ملموس و کاربردی دیده می‌شود. با توجه به این که حوزه فعالیت خیریه با کارآفرینی اجتماعی هم‌خوانی دارد در این پژوهش تاثیر هوش اجتماعی به عنوان یک عامل مهم در کارآفرینی اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. حال با توجه به آنچه گفته شد این سوال مطرح می‌شود که آیا هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیرگذار است؟ هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین هوش اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان است.

۲- ادبیات پژوهش

با توجه به تازه بودن موضوع و نوآور بودن آن در ایران در مبانی نظری و پیشینه تحقیق به تعریف مفاهیم کارآفرینی اجتماعی و هوش اجتماعی و ابعاد آن می‌پردازیم.

۱-۲-۱- هوش اجتماعی

مفهوم هوش اجتماعی در سال ۱۹۲۰ توسط ثرن‌دایک^۱ معرفی شد. اصطلاحی که به توانایی درک دیگران، عمل و رفتار هوشمندانه و زیرکانه در روابط با دیگران و به کارگیری آن در تعاملات اجتماعی سازگاران اشاره می‌کند [۲۱]. دیدگاه روانسنجی هوش اجتماعی به طبقه‌بندی ثرن‌دایک (۱۹۲۰) از هوش به سه سطح برمی‌گردد: توانایی درک و مدیریت افکار (هوش انتزاعی^۲)، اشیاء واقعی (هوش مکانیکی^۳) و مردم (هوش اجتماعی). در این قاعده کلاسیک، هوش اجتماعی به توانایی درک و مدیریت زنان و مردان، پسران و دختران و توانایی عمل خردمندانه در روابط انسان‌ها اشاره می‌کند [۲۹]. رحیم^۴ (۲۰۱۴) هوش اجتماعی را به عنوان "توانایی آگاهی از زمینه‌های موقعیت اجتماعی مرتبط برای مقابله با زمینه یا چالش‌ها به‌طور موثر برای درک ملاحظات، احساسات و حالت‌های عاطفی صحبت کردن به شیوه‌ای روشن و قانع‌کننده برای درک آنچه و زمانی که چیزی گفته شده و برای ایجاد و نگهداری روابط مثبت با دیگران تعریف کرده است". هوش اجتماعی در جامعه یا سازمان از جمله

¹ Thorndike

² Abstract intelligence

³ Mechanical Intelligence

⁴ Rahim

⁵ Buzan

⁶ Silvera, Martinson & Dahel

مهارت اجتماعی فرایند مرکبی است که فرد را قادر می‌سازد تا به گونه‌ای رفتار کند تا دیگران او را با کفایت تلقی کنند. مهارت‌ها، توانایی لازم برای انجام رفتار هدفمند و موفقیت‌آمیز هستند [۳۹]. مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌هایی هستند که موانع روابط اجتماعی مثبت و عملکرد اجتماعی آموخته شده را برطرف می‌کنند و می‌توانند به عملکرد مفید و مثبت کمک نمایند [۴۲]. مک کلند و موریسون^۱ (۲۰۰۰)، مهارت‌های اجتماعی را رفتارهای یاد گرفته شده‌ی انطباقی می‌دانند که فرد را قادر می‌سازد تا با افراد دیگر روابط متقابل داشته باشد و از خود پاسخ‌های مثبت بروز دهند و از بروز پاسخ‌های نامناسب اجتناب کنند. هم‌چنین مهارت‌های اجتماعی قادر است از رشد مشکلات روانی افراد سالم جلوگیری کند [۴۰].

۱-۲-۳- آگاهی اجتماعی

آگاهی اجتماعی عبارت است از درک مناسب از نگرانی‌ها و احساسات سایرین. آگاهی اجتماعی از ارکان اصلی موفقیت در فعالیت‌های اجتماعی می‌باشد [۱۴]. فرد با آگاهی اجتماعی بالا این قابلیت را دارد تا در هر زمان و هر مکان کاری را انجام دهد و بیان بهتر نوآوری و خلاقیتی را رقم زند که آثار آن اجتماعی و مورد توجه خاص و عام باشد. چنان‌که چنین خلاقیت‌ها و نوآوری‌هایی را می‌توان در بین مدیران روابط عمومی و طراحان آن‌ها برای خلق تبلیغات مشاهده نمود [۸]. آگاهی اجتماعی به معنی داشتن درک مناسب از نگرانی‌ها و احساسات سایرین از ارکان موفقیت در فعالیت‌های اجتماعی است [۱۳].

۲-۲- کارآفرینی اجتماعی

کارآفرینی اجتماعی یک موضوع نسبتاً جدید است که توجه محققان را به خاطر داده‌های اجتماعی و توسعه این نوع از کسب و کار جلب می‌نماید [۳۷]. امروزه کارآفرینی اجتماعی به عنوان راهکاری اثرگذار و پایدار در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها شناخته می‌شود و هر روزه توجه بخش‌های گسترده‌تری از جامعه را به خود جلب می‌کند [۱۲]. کارآفرینان اجتماعی با استفاده از طرح‌های نوآورانه، بسیج منابع و بهره‌گیری از ارتباطات موثر سعی دارند تا بستر مناسبی را برای مشارکت آحاد جامعه به منظور رفع مشکلات اجتماعی ایجاد نمایند. تلاش کارآفرینان اجتماعی معیارهای تجاری حاکم بر فضای کسب و کار را بر هم زده و موانع موجود در راه دستیابی به توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی را مرتفع می‌سازد [۱۶]. کارآفرینی اجتماعی در دهه گذشته به عنوان قلمرو مهم کارآفرینی تبدیل شده است. تحقیق در زمینه انگیزه فعالیت‌های کارآفرینی اجتماعی، همچنان در این زمینه مورد توجه است؛ با توجه به نقش جدایی‌ناپذیر کارآفرینی اجتماعی [۲۸]. مرکز کارآفرینی اجتماعی کانادا موضوعات مختلف کارآفرینی اجتماعی را دو طبقه تعریف می‌کند؛ نخست در بخش انتفاعی، در این طبقه کارآفرینی اجتماعی فعالیت‌هایی را شامل می‌شود که بر اهمیت بخش خصوصی در جامعه و نقش

اجتماعی این بخش تأکید می‌کند دوم به فعالیت‌هایی اشاره دارد که رویکردهای کارآفرینی را در بخش غیرانتفاعی به منظور افزایش اثر بخشی سازمانی و پایداری در طولانی مدت تشویق می‌کند [۲۳]. فالر^۲ (۲۰۰۰)، کارآفرینی اجتماعی را در سه لایه مختلف تعریف می‌کند (۱) کارآفرینی اجتماعی منسجم که در آن سازمان‌ها بدنبال سودآوری هستند و مزایای اجتماعی نیز ایجاد می‌کند (۲) تفسیر مجدد که شامل تقلیل هزینه یا تنوع درآمد در سازمان‌های غیرانتفاعی است و (۳) کارآفرینی اجتماعی تکمیلی که در آن سازمان‌های غیرانتفاعی فعالیت‌های سودآوری را برای تحقق مأموریت‌های اجتماعی دنبال می‌کنند [۲۳]. یک کارآفرینی اجتماعی موفق می‌تواند به ساختن شرایط مثبت در جامعه کمک کند. برای ایجاد کردن یک نتیجه‌ی مطلوب از اجرای کارآفرینی اجتماعی، با اتخاذ یک روش طراحی نوآورانه پروژه، به اهداف برنامه‌ریزی شده کارآفرینانه اجتماعی دست می‌یابد. [۲۶].

کارآفرینان برای کسب عدالت در جامعه و اطمینان حاصل شدن از این که همه‌ی مردم از کیفیت مناسب و معقول از زندگی بهره‌مند هستند می‌باشد. در این خصوص کارآفرینی اجتماعی، راه‌حل‌های مالی پایدار برای تحقق هدف ارائه نموده است [۲۲]. مورت ویراواردنا ادبیات مطرح شده در پژوهش‌های مرتبط با کارآفرینی اجتماعی را از چهار منظر اهداف پژوهش، دامنه‌ی پژوهش، مفهوم‌سازی و تعریف کارآفرینی اجتماعی بررسی کردند. این محققان، تعریف خود از کارآفرینی اجتماعی را به این شرح بیان کرده‌اند: کارآفرینی اجتماعی، پدیده‌ای رفتاری در سازمانهای غیرانتفاعی و با هدف ایجاد ارزش اجتماعی با بهره‌برداری از فرصتها است [۴۳].

۳- پیشینه پژوهش

با توجه به مرور ادبیات و پیشینه به چند مورد از پژوهش‌های مرتبط با موضوع این پژوهش اشاره می‌شود: عباسی و حاجی عسکری (۱۳۹۶)، در پژوهشی تحت عنوان "کارآفرینی اجتماعی زنان از دیدگاه اسلام"، بیان می‌کند که کارآفرینی اجتماعی به عنوان مقوله‌ای متفاوت از دیگر اشکال کارآفرینی، به طور نسبی در ارتقای ارزش‌های اجتماعی و توسعه در مقابل کسب ارزش اقتصادی ارجحیت بیشتری را می‌تواند به مدیران کمک کند بررسی تاثیر هوش اجتماعی و هوش هیجانی است و هوش اجتماعی و هوش هیجانی بر سبک رهبری مدیران اثر مستقیم و مثبت دارند. افراد با هوش اجتماعی و هیجانی بالا، با کسانی که گذشته، سن، فرهنگ و عملکرد احساسی اجتماعی متفاوتی دارند راحت هستند و مهمتر آن که قادرند کاری کنند که دیگران در کنار آنان احساس راحتی و خوشحالی داشته باشند [۱۱]. طباطبایی و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه‌ی بین هوش اجتماعی با مهارت‌های کارآفرینی و خلاقیت دانش‌آموزان هنرستان‌های شهر شیراز" شامل ۲۴۰ دانش‌آموز انتخاب شد. نتایج پژوهش نشان داد بین هوش

² Fowler

¹ McClelland & Morrison

مونوز و کیبلر (۲۰۱۶)، در پژوهشی تحت عنوان "پنجیدگی سازمانی و کارآفرینی اجتماعی: یک رویکرد فازی-مجموعه" بیان می‌کند که بررسی مجموعه‌های مختلف از بیش‌تر یا کمتر موسسات محلی با ساختار متمرکز و رسمی به درک بهتر نیروهای رسمی و سازمانی کمک می‌کند که به طور مشترک کارآفرینی اجتماعی را تقویت می‌کند [۳۳]. شارون و شبکه‌های روابط اجتماعی بودند، توانستند عملکرد تجاری بهتری نسبت به سایر مدیران داشته باشند. نتایج بدست آمده رابطه میان هوش اجتماعی و عملکرد در نقش و عملکرد فرا نقش را تایید کرده است. این نتیجه در مورد هر یک از مولفه‌های هوش اجتماعی مثل پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، هوشیاری اجتماعی و مطلوبیت اجتماعی با عملکرد در نقش و عملکرد فرا نقش نیز به دست آمد [۱۵]. علامه و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تاثیر هوش اجتماعی و هوش هیجانی بر سبک رهبری مدیران" جامعه آماری تحقیق ۱۴۰ نفر از مدیران استانداری استان کرمانشاه هستند. بیان می‌کند که به دلیل تغییرات سازمان‌ها رهبری سازمان برای انطباق با تغییرات و به منظور بقا و رشد در محیط‌های جدید، ویژگی‌های خاصی را می‌طلبد که یکی از مهم‌ترین خصیصه‌ها که کودایکانال (۲۰۱۵)، در پژوهشی تحت عنوان "تمرکز کردن روی هوش اجتماعی: یک کلید برای موفقیت در کار" بیان می‌کنند که سطح آگاهی اجتماعی، توانایی شناسایی نگرانی‌ها و نیازهای اغلب ناگفته مشتریان و سپس هماهنگ کردن آن نیازها و نگرانی‌ها با خدمات، محصول و نحوه تامین نیازها در صلاحیت خدمات‌دهی به مشتریان خود نقش کلیدی دارد [۴۱].

یرمنتایوا و همکاران (۲۰۱۴)، پژوهشی با عنوان "هوش اجتماعی به عنوان شرایطی برای توسعه دادن شایستگی ارتباطی معلمان آینده" با جامعه آماری ۳۲ پسر و ۱۳۸ دختر با متوسط سن ۱۸٫۶ از دو دانشگاه قزاقستان، انجام دادند. در این مطالعه هوش اجتماعی معلمان آینده را به عنوان یک مولفه‌ی شناختی از شایستگی ارتباطی تعریف کرده‌اند و به این نتیجه دست یافتند که سطح بالایی از هوش اجتماعی در توسعه‌ی معلمان آینده تعیین‌کننده‌ی انعطاف‌پذیری آن‌ها، همدلی و فعال بودن در فعالیت‌های ارتباطی است [۴۵].

۴-مدل مفهومی پژوهش

با توجه به بررسی‌های پژوهش‌های انجام گرفته از جمله نعمتی و رسولی (۱۳۹۵)، علامه و همکاران (۱۳۹۴)، طباطبایی و همکاران (۱۳۹۴)، حیدرزادگان و همکاران (۱۳۹۳)، یزدانی و همکاران (۱۳۹۲)، بیکزاد و همکاران (۱۳۹۰)، شارون و کودایکانال (۲۰۱۵)، یرمنتایوا و همکاران (۲۰۱۴)، این پژوهش در زمینه‌ی تحلیل تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی خیره‌های منتخب الگوی مفهومی پژوهش در قالب شکل ۱ ارائه شده است. متغیرهای پژوهش با توجه به شرایط جامعه‌ی مورد نظر، قابل سنجش بودن متغیرها و وجود تحقیقات کمتر در ایران انتخاب شده‌اند.

تفاوت معنی‌داری وجود دارد [۴]. آوایشه و بانفیگلو (۲۰۱۷)، در پژوهشی تحت عنوان "استفاده از یادگیری تجربی برای ترکیب کارآفرینی اجتماعی در برنامه‌ی: MBA یک مطالعه‌ی موردی بیان می‌کنند که کارآفرینی اجتماعی به عنوان راهی برای آموزش اخلاق و تا حد بالا استانداردهای اخلاقی در افراد، در آموزش و پرورش کسب و کار به‌طور با اهمیتی در حال رشد است [۱۸].

اجتماعی و ابعاد آن با مهارت‌های کارآفرینی و خلاقیت دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد [۹]. حیدرزادگان و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه بین هوش اجتماعی و فراموشی سازمانی هدفمند با کیفیت زندگی کاری معلمان" با جامعه آماری ۱۰۳ نفر معلمان زن مقطع ابتدایی شهرستان میر جاوه، یافته‌های پژوهش نشان داد که رابطه‌ی معناداری بین هوش اجتماعی و ابعاد آن با کیفیت زندگی کاری وجود دارد [۷]. یزدانی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی تحت عنوان "هوش اجتماعی"، نتایج پژوهش نشان داد که بین متغیرهای هوش اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی کسب می‌کند. کارآفرینی اجتماعی فعالیتی است که با رویکرد کارآفرینانه به رفع نیازهای اجتماعی که در جامعه از توجهات به دور مانده است، می‌پردازد [۱۰].

نعمتی و رسولی (۱۳۹۵)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه بین هوش اجتماعی و عملکرد در نقش و عملکرد فرا نقش"، بیان می‌کند که افرادی که دارای توانمندی برقراری رابطه اجتماعی و قدرت برقراری ارتباط در کارکنان اداره آموزش و پرورش رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. هم‌چنین از بین مولفه‌های پردازش اطلاعات اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی و آگاهی اجتماعی، پردازش اطلاعات اجتماعی تاثیر بیش‌تری بر مهارت‌های ارتباطی دارد [۱۷]. بیکزاد و همکاران (۱۳۹۰)، در پژوهشی تحت عنوان "رابطه هوش اجتماعی مدیران، ذهنیت فلسفی آنان و سلامت سازمانی مدارس در مقاطع تحصیلی سه‌گانه آموزش و پرورش شهرستان بناب" بیان می‌کنند که رابطه‌ی بین بعد مهارت‌های اجتماعی با سلامت سازمانی مدیران مدارس مقاطع سه‌گانه تحصیلی آموزش و پرورش شهرستان بناب را تایید و نتیجه‌گیری کردند که بین میزان سلامت سازمانی مدارس دارای مدیران برخوردار از هوش اجتماعی، آگاهی اجتماعی و مهارت‌های اجتماعی (بالا، متوسط و پایین) در مدارس شهرستان بناب با توجه به بررسی‌های پژوهش‌های انجام گرفته از جمله نعمتی و رسولی (۱۳۹۵)، علامه و همکاران (۱۳۹۴)، طباطبایی و همکاران (۱۳۹۴)، حیدرزادگان و همکاران (۱۳۹۳)، یزدانی و همکاران (۱۳۹۲)، بیکزاد و همکاران (۱۳۹۰)، شارون و کودایکانال (۲۰۱۵)، یرمنتایوا و همکاران (۲۰۱۴)، این پژوهش در زمینه‌ی تحلیل تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی خیره‌های منتخب الگوی مفهومی پژوهش در قالب شکل ۱ ارائه شده است. متغیرهای پژوهش با توجه به شرایط جامعه‌ی مورد نظر، قابل سنجش بودن متغیرها و وجود تحقیقات کمتر در ایران انتخاب شده‌اند.

تفاوت معنی‌داری وجود دارد [۴]. آوایشه و بانفیگلو (۲۰۱۷)، در پژوهشی تحت عنوان "استفاده از یادگیری تجربی برای ترکیب کارآفرینی اجتماعی در برنامه‌ی: MBA یک مطالعه‌ی موردی بیان می‌کنند که کارآفرینی اجتماعی به عنوان راهی برای آموزش اخلاق و تا حد بالا استانداردهای اخلاقی در افراد، در آموزش و پرورش کسب و کار به‌طور با اهمیتی در حال رشد است [۱۸].

¹ Yermantayeva et al.

منتخب شهر اصفهان جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می‌دهد که نگرش آنها نسبت به هوش اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی خیریه‌های منتخب بررسی شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه است. برای متغیر هوش اجتماعی و ابعاد آن از پرسشنامه سیلورا (۲۰۰۱) و برای متغیر کارآفرینی اجتماعی از پرسشنامه دبیز (۱۹۹۸)، استفاده شد. روایی محتوایی پرسشنامه با برگزاری چندین جلسه توسط چند تن از استادان مدیریت و کارآفرینی بررسی و تایید شد. همچنین با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی روایی سازه متغیرهای تحقیق احراز شد. میزان پایایی کل پرسش نامه، برابر ۰.۹۶ محاسبه شده است که از پایایی مطلوبی برخوردار است. همچنین مقیاس اندازه‌گیری پرسشنامه طیف لیکرت پنج گزینه‌ای است. پرسش نامه دارای سه بخش است: بخش اول شامل معرفی هدف پژوهش؛ بخش دوم شامل چهار پرسش در مورد ویژگی‌های جمعیت‌شناختی است؛ و بخش سوم شامل پرسشهای مربوط به سنجش متغیرهای کارآفرینی اجتماعی، هوش اجتماعی و ابعاد آن شامل پردازش اطلاعات اجتماعی، آگاهی اجتماعی و مهارت اجتماعی است که شامل ۵۵ پرسش می‌شود. متغیرها و ابعاد آنها و تعداد پرسش‌های مربوط به هر متغیر در جدول ۱ آورده می‌شود.

جدول (۱): متغیرها و تعداد سوال‌های مربوط به هر متغیر

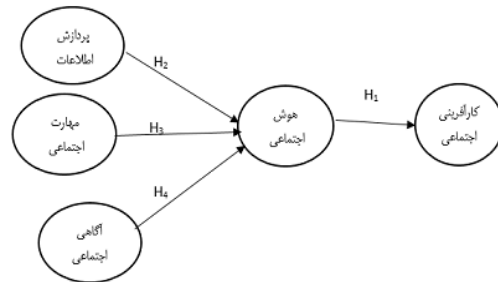
متغیر مورد بررسی	تعداد سوال ها (شماره سوال ها)	
پردازش اطلاعات	۷-۱۷	هوش اجتماعی
مهارت اجتماعی	۷-۸-۱۴	
آگاهی اجتماعی	۵-۱۵-۱۹	هوش اجتماعی
کارآفرینی اجتماعی	۳۶-۲۰-۵۵	کارآفرینی اجتماعی

۷- یافته‌ها

۱-۷- توصیف جمعیت‌شناختی

نتایج آمار جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان از نظر جمعیت نشان داد ۵۴ درصد از پاسخ‌دهندگان مرد و ۴۶ درصد زن هستند، در زمینه‌ی تحصیلات ۷ درصد زیر دیپلم، ۲۱ درصد دیپلم، ۱۴ درصد فوق دیپلم، ۳۹ درصد لیسانس و ۱۹ درصد فوق لیسانس و بالاتر هستند. از نظر گروه سنی ۱۷ درصد در گروه سنی کمتر از ۲۵ سال، ۴۰ درصد در گروه سنی ۲۶-۳۵ سال، ۱۷ درصد در گروه سنی ۳۶-۴۵ سال، ۸ درصد در فاصله سنی ۴۶-۵۵ سال و ۱۷ درصد در گروه سنی بیش تر از ۵۵ سال بودند. سابقه خدمت پاسخ‌دهندگان هم به این صورت بود ۵۳ درصد کمتر از ۵ سال، ۱۶ درصد ۶-۱۰ سال، ۷ درصد ۱۱-۱۵ سال، ۹ درصد ۱۶-۲۰ سال و ۱۶ درصد دارای سابقه کار بالای ۲۱ سال بودند.

مورد نظر، قابل سنجش بودن متغیرها و وجود تحقیقات کمتر در ایران انتخاب شده‌اند.

شکل (۱): مدل مفهومی پژوهش

۵- فرضیات پژوهش

براساس مدل مفهومی فوق، فرضیات پژوهش به شرح زیر ارائه می‌گردد:
فرضیه اول: هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد.

فرضیه دوم: پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد.

فرضیه سوم: مهارت اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد.

فرضیه چهارم: آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد.

۶- روش تحقیق

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه هوش اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و بر اساس ماهیت و روش توصیفی-پیمایشی است. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری اطلاعات، برای آزمون فرضیه‌های بیش‌تر از روش میدانی و توزیع پرسشنامه استفاده شده است و به منظور جمع‌آوری اطلاعات در ارتباط با ادبیات پژوهش از روش کتابخانه‌ای و بررسی متون استفاده شده است و همچنین به لحاظ زمانی نیز این پژوهش از نوع مقطعی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل ۷۰ نفر از کارکنان خیریه‌های منتخب شهر اصفهان را تشکیل می‌دهند که از روش سرشماری برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. به دلیل کم بودن تعداد کارکنان در هر خیریه و دسترسی نداشتن به تمام خیریه‌ها از روش سرشماری استفاده شده است. جامعه این پژوهش از خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تشکیل شده است که شامل خیریه‌های نذر اشتغال امام حسین (ع)، بانوان نیکوکار، خمسه طیبه، یابن الحسن، صدیقه طاهره، امام رضا (ع)، خیریه الزهرا می‌باشند که به دلیل دسترسی نداشتن به همه‌ی خیریه‌ها و تعداد کم کارکنان در هر خیریه و استفاده از نرم‌افزار SMART-PLS، این تعداد مطلوب می‌باشد. کارکنان خیریه‌های

۸- تحلیل همبستگی

جدول (۳): مقادیر آلفای کرونباخ، CR و AVE مربوط به پایایی پرسشنامه

متغیر	Composite Reliability (پایایی ترکیبی)	AVE (میانگین واریانس استخراج شده)	آلفای کرونباخ
هوش اجتماعی	۰/۹۰۳۶۸۶	۰/۳۴۹۸۸۷	۰/۸۸
کارآفرینی اجتماعی	۰/۹۵۴۳۶۹	۰/۳۷۸۲۸۶	۰/۹۵
آگاهی اجتماعی	۰/۸۲۶۵۹۷	۰/۴۳۴۴۰۲	۰/۷۱
مهارت اجتماعی	۰/۸۰۷۱۸۹	۰/۴۸۱۶۸۵	۰/۷۵
پردازش اطلاعات اجتماعی	۰/۸۱۸۵۸	۰/۵۱۶۷۲۹	۰/۸۴
آلفا کرونباخ کل پرسشنامه			۰/۹۶

۹- نتایج جانبی

جدول شماره ۴ نتایج اولویت‌بندی متغیر هوش اجتماعی و مولفه‌هایش و متغیر کارآفرینی اجتماعی را نشان می‌دهد.

جدول (۴): نتایج اولویت‌بندی متغیر هوش اجتماعی و ابعاد آن و

متغیر کارآفرینی اجتماعی

متغیر	میانگین	واریانس	اولویت
هوش اجتماعی	۳/۵۱	۰/۲۶	۳
کارآفرینی اجتماعی	۳/۶۶	۰/۳۲	۲
پردازش اطلاعات	۳/۶۸	۰/۳۴	۱
مهارت اجتماعی	۳/۴۴	۰/۴۱	۴
آگاهی اجتماعی	۳/۳۷	۰/۳۵	۵

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود ترتیب اولویت شامل میزان پردازش اطلاعات (۳/۶۸)، کارآفرینی اجتماعی (۳/۶۶)، هوش اجتماعی (۳/۵۱)، مهارت اجتماعی (۳/۴۴) و آگاهی اجتماعی (۳/۳۷) می‌باشد. جدول فوق نشان‌گر این است، که حداقل در یک جفت از میانگین‌های فوق تفاوت معناداری وجود دارد.

فرض نرمال بودن داده‌های استخراجی از پرسش‌نامه‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف انجام گرفت. فرضیه‌ی مورد استفاده در این آزمون به صورت زیر است:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: P \geq 0.05 \quad \text{توزیع مشاهدات نرمال است.} \\ H_1: P \leq 0.05 \quad \text{توزیع مشاهدات نرمال نیست.} \end{array} \right.$$

برای بررسی تاثیر هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در کارکنان از تحلیل همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به نتایج هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر دارد و ضریب اثر آن ۰,۶۹ اجتماعی می‌باشد. با توجه به نتایج مشاهده شده در جدول شماره ۲ تمامی مولفه‌های هوش یعنی مهارت اجتماعی، آگاهی اجتماعی و پردازش اطلاعات اجتماعی با کارآفرینی اجتماعی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. به ترتیب بیش‌ترین همبستگی بین آگاهی اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی؛ و آگاهی اجتماعی و پردازش اطلاعات اجتماعی وجود دارد. با توجه به نتایج هریک از مولفه‌های هوش اجتماعی با کارآفرینی اجتماعی رابطه‌ی مثبت و معنادار دارد و با افزایش هریک کارآفرینی اجتماعی افزایش می‌یابد و بالعکس.

** همبستگی در سطح ۹۹ درصد معنادار است.

جدول (۲): ماتریس همبستگی پیرسون بین هوش اجتماعی و عوامل هوش

اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی

موصیف آماری مولفه	مهارت اجتماعی	کارآفرینی اجتماعی	آگاهی اجتماعی	پردازش اطلاعات اجتماعی	هوش اجتماعی
مهارت اجتماعی	۱/۰۰۰**	۰/۵۳۲**	۰/۴۸۰**	۰/۵۵۱**	۰/۸۴۴**
کارآفرینی اجتماعی	۰/۵۳۲**	۱/۰۰۰**	۰/۶۷۴**	۰/۵۷۲**	۰/۶۹۷**
آگاهی اجتماعی	۰/۴۸۰**	۰/۶۷۴**	۱/۰۰۰**	۰/۶۰۵**	۰/۷۸۶**
پردازش اطلاعات اجتماعی	۰/۵۵۱**	۰/۵۷۲**	۰/۶۰۵**	۱/۰۰۰**	۰/۸۸۶**
هوش اجتماعی	۰/۸۴۴**	۰/۶۹۷**	۰/۶۷۶**	۰/۸۶۶**	۱/۰۰۰

برای محاسبه‌ی پایایی از آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS، استفاده شد. پایایی هریک از معیارها بالاتر از ۷۰ درصد است؛ بنابراین پایایی پرسش‌نامه تایید می‌شود. برای بررسی اعتبار مرکب هر یک از سازه‌ها، از ضریب دیلون-گلدشتاین استفاده شده است. در روش‌شناسی معادلات ساختاری ضریب پایایی ترکیبی بالاتر از ۰/۷ برای هر سازه، پایایی مناسب را نشان می‌دهد. مقادیر میانگین واریانس استخراج شده AVE مربوط به سازه‌ها نیز در جدول گزارش شده است که با آن ملاک سوم همسانی درونی سازه‌ها بررسی شده است. در جدول ۴-۳۰ این مقادیر از ۰/۴ کمتر هستند، ولی به دلیل نزدیک بودن به ۰/۴ با توجه به مناسب بودن سایر معیارها، با اغماض می‌پذیریم. در این پژوهش، در جدول ۳، مقادیر آلفای کرونباخ مربوط به پایایی پرسش‌نامه، ضریب پایایی ترکیبی و AVE نشان داده می‌شود.

با توجه به این که مقدار بحرانی از ۱/۹۶ بیش تر است فرضیه دوم تایید می شود. به عبارت دیگر پردازش اطلاعات اجتماعی با مقدار ۰/۳۹ بر کارآفرینی اجتماعی موثر است. فرضیه سوم: مهارت اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر دارد. در جدول نتیجه آزمون فرضیه اول دیده می شود. با توجه به نتایج داده های استخراجی از طریق پرسش نامه، فرضیه سوم پژوهش مبنی بر تاثیر مهارت اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیره های منتخب شهر اصفهان، مثبت و معنادار است. در جدول ۸ نتیجه آزمون فرضیه سوم دیده می شود.

جدول (۸): نتیجه آزمون فرضیه سوم

نتیجه فرضیه	P	مقدار بحرانی	ضریب مسیر	مسیر
تایید	۰/۰۰۱	۵/۷۵۳	۰/۳۹	مهارت اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به این که مقدار بحرانی از ۱/۹۶ بیش تر است فرضیه سوم تایید می شود. به عبارت دیگر مهارت اجتماعی با مقدار ۰/۳۹ بر کارآفرینی اجتماعی موثر است.

فرضیه چهارم: آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر دارد. در جدول نتیجه آزمون فرضیه اول دیده می شود. با توجه به نتایج داده های استخراجی از طریق پرسش نامه، فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر تاثیر پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیره های منتخب شهر اصفهان، مثبت و معنادار است. در جدول ۹ نتیجه آزمون فرضیه چهارم دیده می شود.

جدول (۹): نتیجه آزمون فرضیه چهارم

نتیجه فرضیه	P	مقدار بحرانی	ضریب مسیر	مسیر
تایید	۰/۰۰۱	۵/۱۹۸	۰/۱۹	آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به این که مقدار بیش تر از ۱/۹۶ است فرضیه چهارم تایید می شود. به عبارت دیگر آگاهی اجتماعی با مقدار ۰/۱۹ بر کارآفرینی اجتماعی موثر است.

۱۱- نتیجه گیری

در آزمون فرضیه اول این نتیجه به دست آمد که هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر دارد، یعنی با افزایش هوش اجتماعی، تاثیر مثبت بر کارآفرینی اجتماعی دارد و کارآفرینی اجتماعی افزایش می یابد و بالعکس. طباطبایی و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت دارد.

با توجه به این که سطح معنی داری برای تمامی داده ها بیش تر از ۰/۰۵ است؛ پس توزیع داده ها نرمال است نتایج آزمون در جدول ۵ دیده می شود.

جدول (۵): آزمون نرمال بودن توزیع داده ها

متغیرهای پژوهش	سطح معناداری
کارآفرینی اجتماعی	۰/۸۷۷
هوش اجتماعی	۰/۸۳۱

با توجه به نرمال بودن توزیع داده ها و امکان استفاده از آزمون های پارامتریک، از آزمون t برای آزمون فرضیه ها استفاده شد.

۱۰- آزمون فرضیه های پژوهش

در این جا فرضیه های پژوهش با استفاده از آزمون معادلات ساختاری آزمون شدند که نتایج آن بیان می شود.

فرضیه اول: هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیره های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد. در جدول ۶ نتیجه آزمون فرضیه اول دیده می شود.

جدول (۶): نتیجه آزمون فرضیه اول

نتیجه فرضیه	P	مقدار بحرانی	ضریب مسیر	مسیر
تایید	۰/۰۰۱	۱۷/۰۱	۰/۷۱۴	هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به این که مقدار بحرانی از ۱/۹۶ بیش تر است فرضیه اول تایید می شود. به عبارت دیگر هوش اجتماعی با مقدار ۰/۷۱۴ بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر معنی داری دارد.

فرضیه دوم: پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیره های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد. با توجه به نتایج داده های استخراجی از طریق پرسش نامه، فرضیه دوم پژوهش مبنی بر تاثیر آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیره های منتخب شهر اصفهان، مثبت و معنادار است. در جدول ۷ نتیجه آزمون فرضیه دوم دیده می شود.

جدول (۷): نتیجه آزمون فرضیه دوم

نتیجه فرضیه	P	مقدار بحرانی	ضریب مسیر	مسیر
تایید	۰/۰۰۱	۹/۷۰۶	۰/۳۹	پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به مرور مبانی نظری و یافته‌های پژوهش، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود.

پیشنهاد مبتنی بر نتیجه‌ی فرضیه‌ی اول (هوش اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی در خیریه‌های منتخب شهر اصفهان تاثیر دارد). با توجه به این که هوش سازمانی تاثیر مثبت بر کارآفرینی اجتماعی دارد، در نتیجه برای افزایش کارآفرینی اجتماعی، هوش اجتماعی در سازمان باید تقویت شوند. بر اساس نتیجه‌ی این فرضیه پیشنهاد می‌شود که در جذب نیرو و سیاست‌گذاری در سازمان در فعالیت‌های خود به هوش اجتماعی جهت کسب منفعت بیش تر توجه کنند. هم‌چنین برای پیاده‌سازی بهتر هوش اجتماعی در سازمان، سعی نمایند با سایر افراد ارتباط موثر برقرار کنند بدین منظور تماس چشمی برقرار کنند، هماهنگی حرکات بدن و گفتار و اهمیت دادن به لباس در برقراری ارتباط اجتماعی موفق حائز اهمیت می‌باشد و در نهایت موجب تقویت هوش اجتماعی در سازمان گردند.

پیشنهاد مبتنی بر نتیجه‌ی فرضیه‌ی اول نتیجه‌ی فرضیه‌ی دوم بیان می‌کند که پردازش اطلاعات اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد. بر اساس نتیجه‌ی این فرضیه پیشنهاد می‌شود که افراد در سازمان با دیگران در محیط کار همراه شوند و تعامل خود را با آن‌ها بالا ببرند. افراد در سازمان اطلاعات خود را به روز نمایند. ناراحتی و نیازهای افراد را بشناسند و سعی در رفع آن نمایند. عکس‌العمل سایرین نسبت به خود و محیط پیرامون را بشناسند و پیش‌بینی کنند. به خواسته‌ها و امیال دیگران توجه نموده و سعی در رفع آن بر آیند.

پیشنهاد مبتنی بر نتیجه‌ی فرضیه‌ی دوم، نتیجه‌ی فرضیه‌ی دوم بیان می‌کند که مهارت اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد. بر اساس نتیجه‌ی این فرضیه پیشنهاد می‌شود که افراد درک خود را نسبت به محیط پیرامون خود بالا ببرند، خود را با موقعیت‌های مثبت اجتماعی هماهنگ کنند و تعامل خود با سایر افراد را بالا ببرند و با آن‌ها هماهنگ شوند و بتوانند خود را در محیط‌ها و جلسات جدید وارد شوند و فن بیان و سخنوری خود را بالا ببرند.

پیشنهاد مبتنی بر نتیجه‌ی فرضیه‌ی سوم نتیجه‌ی فرضیه‌ی سوم بیان می‌کند که آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد. بر اساس نتیجه‌ی این فرضیه پیشنهاد می‌شود که افراد نسبت به سازمان مسئولیت‌پذیر باشند و آن را درک کنند، انتخاب‌های دیگران را بپذیرند و به آن‌ها احترام بگذارند با توجه به پژوهش‌ها آگاهی از درجه کمتری نسبت به دو عامل دیگر برخوردار است، سعی در افزایش و تقویت آن از طریق درک دیگران و محیط از طریق درک و شناخت احساسات و تفکرات دیگران و مسئولیت‌پذیری خود نمایند.

پیشنهاد می‌شود، الگوی طراحی شده این پژوهش در جوامع دیگر نیز انجام شود و سعی شود متغیرهای ارائه شده در پژوهش در جوامع دیگر به غیر از خیریه مورد آزمون قرار گیرد.

پیشنهاد می‌شود، از سایر انواع هوش نظیر هوش سازمانی، هوش فضایی، هوش هیجانی، هوش تجاری و. روی موضوعات مختلف کارآفرینی مثل

علامه و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که هوش اجتماعی بر سبک رهبری مدیران تاثیر مثبت دارد و با توجه به این تاثیر کارآفرین اجتماعی می‌تواند از این تاثیر در بهبود روند خود استفاده نماید. هم‌چنین نتایج این فرضیه با پژوهش یرمنتاوا و همکاران (۲۰۱۴)، هم‌سو است.

آزمون فرضیه‌ی دوم نشان داد که پردازش اطلاعات اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌داری بر کارآفرینی اجتماعی دارد. یزدانی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهش خود بیان نمودند که پردازش اطلاعات اجتماعی در بین مولفه‌های هوش اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌داری بر مهارت‌های ارتباطی دارد. در نتیجه کارآفرین اجتماعی با استفاده از پردازش اطلاعات شناختی تصمیم‌گیری مناسبی را می‌تواند در سازمان اتخاذ نماید و اثرات مثبت پردازش اطلاعات تاثیر مثبت بر کارآفرینی اجتماعی نیز دارد و کارآفرینان اجتماعی با استفاده از پردازش اطلاعات تعارضات کمتری دارند و تفکرات منفی را می‌توانند جایگزین تفکرات مثبت کنند. نتیجه فرضیه دوم پژوهش حاضر، با یافته‌ی بالا هم‌سویی دارد.

آزمون فرضیه‌ی سوم نشان داد که مهارت اطلاعات اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌داری بر کارآفرینی اجتماعی دارد. بیکزاد و همکاران (۱۳۹۰)، در پژوهش خود نشان دادند که مهارت اجتماعی با کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌دار، دارد. اله یاری (۱۳۸۹)، در پژوهش خود نشان داد که مهارت اجتماعی با رهبری اخلاقی در مدیران گروه‌های آموزشی در دانشگاه موثر است. در واقع کارآفرینان با داشتن مهارت اجتماعی قادر به درک اجتماعی بالا هستند و از این طریق می‌توانند دیدگاه‌های مشتریان را نسبت به محصولات جاری و نیازهای آنها را نسبت به محصولات جدید سریع‌تر درک کنند و از این طریق تمام اعضای سازمان خود را با مسائل مربوط به بازار و نیازهای مشتری و پاسخ‌گویی به آنها درگیر کند که این به نوبه‌ی خود می‌تواند گام بزرگی در راستای پیشرفت سازمان از طریق نوآوری محصولات و در نتیجه توسعه‌ی سازمان باشد. نتیجه فرضیه سوم پژوهش حاضر، با یافته‌های بالا هم‌سویی دارد.

آزمون فرضیه‌ی چهارم نشان داد که آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت و معنی‌دار دارد. شارون و کودایکانال (۲۰۱۵)، در پژوهش خود بیان کردند که آگاهی اجتماعی بر کارآفرینی اجتماعی تاثیر مثبت دارد. نورایی و ساعی ارسی (۱۳۸۹)، در پژوهش خود بیان کردند که آگاهی اجتماعی بر عملکرد افراد هیئت علمی در سازمان موثر و تاثیرگذار است. با توجه به اهمیت آگاهی اجتماعی، با استفاده از آگاهی اجتماعی می‌توان بهتر به آموزش و هدایت گروه پرداخت و در نتیجه عملکرد آموزشی را ارتقا داد. پس می‌توان این مطلب را به کارآفرینان اجتماعی بسط دهیم و نتیجه گرفت که کارآفرین اجتماعی در سازمان با استفاده از آگاهی اجتماعی، توان بیش‌تری در هدایت دیگران دارد و در بالا بردن بازدهی در سازمان کمک می‌نماید. نتیجه فرضیه چهارم پژوهش حاضر، با یافته‌های بالا هم‌سویی دارد.

- [۱۴] نصیری ولیک بنی، فخر السادات، احمدی، غلامعلی، سلطان آبادی، پروانه، (۱۳۹۲)، بررسی وضعیت هوش اجتماعی و رابطه آن با رفتار شهروندی و اخلاق سازمانی، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، سال ۷، شماره ۴، صص ۹۱-۱۱۰.
- [۱۵] نعمتی، ولی، رسولی، فرهاد، (۱۳۹۵)، رابطه بین هوش اجتماعی و عملکرد در نقش و عملکرد در فرا نقش، مدیریت و علوم انسانی در ایران، همایش ملی پژوهش‌های تهران.
- [۱۶] وقارموسوی، مجید، قدس علوی، آنوشا، عباسی، مصیب، (۱۳۹۵)، بررسی نقش کارآفرینی اجتماعی در توسعه عدالت اجتماعی، نشریه کارآفرینی در کشاورزی، سال سوم، شماره ۲، صص ۵۹-۷۶.
- [۱۷] یزدانی، علی، افراسیابی، رویا، (۱۳۹۲)، هوش اجتماعی و ارتباط آن با مشخصات دموگراف، کنفرانس بین‌المللی مدیریت، چالش‌ها و راهکارها.
- [18] Amrou, A., Drew, B., (2017), **Leveraging Experiential Learning to Incorporate Social Entrepreneurship in MBA Programs: A Case Study**, The International Journal of Management Education, 15:332-349.
- [19] Bennett, S., Farrington, D.P., Huesmann, L. R., (2005), **Explaining Gender Differences in Crime and Violence: The Importance of Social Cognitive Skills**, Aggression and Violent Behavior, 10(3): 263-288.
- [20] Bernard, A., (2017), **Social Entrepreneurship Performance Measurement: A Time-Based Organizing Framework**, Available online at www.sciencedirect.com
- [21] Cantor, N., Kihlstrom, J. F., (1989), **Social Intelligence and Cognitive Assessments of Personality**, In R. S. Wyer, Jr. and T.K.Srull (Eds.), Advances in social cognition, 1:1-60, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum associates.
- [22] Carraher, S.M., Welsh, D.H., (2015), **Global Entrepreneurship**, (2nd ed.), Dubuque: Iowa.
- [23] Cook, B., Dodds, C., Mitchell, W., (2001), **Social Entrepreneurship: False Premises and Dangerous Forebodings**, Centre of Full Employment and Equity, University of Newcastle, Working Paper, 01-24.
- [24] Crick, N.R., Dodge, K. A., (1994), **A Review and Reformulation of Social Information Processing Mechanisms in Children's Social Adjustment**, Psychological Bulletin, 115, 74-101.
- [25] Crowne, K.A., (2009), **The Relationship Among Social Intelligence, Emotional Intelligence and Cultural Intelligence**, Organization Management Journal, 6(3): 148-163.
- [26] David, C., Chou, C., (2018), **Applying Design Thinking Method to Social Entrepreneurship Project**, Computer Standards & Interfaces, 55: 73-79.
- [27] Egelhoff, W.G., (1991), **Information Processing Theory and the Multinational Corporation**, Journal of international Business Studies, 22(3), 341-368.
- [28] Kesha, K., Coker, R. L., Flight, K.N.V., (2017), **Social Entrepreneurship: the Role of National Leadership Culture**, Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship, Volume: 19 Issue: 2,
- [29] Lee, J. E., Wong, C. M., Daya, J. D., Maxwell, S. E., Thorpe, P., (2000), **Social and Academic Intelligences: a Multitraitmultimethod Study of their Crystallized and Fluid characteristics**, Personality and Individual Differences, 29: 539-553.
- [30] Maltes, A., Alesi, M., Maria, A.G., (2012), **Self-Steem, Defensive Strategies and Social Intelligence in the Adolescence**, international of conference on Education and Euucational Psychology, Procedia-Social and Behavior Science ,69:2054-2060.
- [31] McClelland, M., Morrison, S., Holmes, P., (2000), **Children at Risk for Early Academic Problems: The Role of Learning-Related Social Skills**, Early Childhood Research Quarterly, 15(3):103-110.
- کارآفرینی کسب و کار، کارآفرینی سازمانی و ... در پژوهش‌های آتی مورد استفاده قرار گیرد.
- ### منابع و مآخذ
- [۱] ابراهیم‌پور، حبیب، بقال اصغری، پریسا، رحمانی، ناصر، (۱۳۹۵)، کارآفرینی اجتماعی، چهارمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت و حسابداری.
- [۲] احمدپور داریانی، محمود، (۱۳۸۱)، کارآفرینی: تعاریف، نظریات، الگوها، تهران: انتشارات پردیس.
- [۳] اله یاری، سمیه، (۱۳۸۹)، بررسی رابطه هوش اجتماعی و رهبری اخلاقی مدیران گروه‌های آموزشی در دانشگاه اصفهان و علوم پزشکی اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان.
- [۴] بیکزاد، جعفر، پیگ‌زاده، یوسف، سلطان‌داداش، معصومه، (۱۳۹۰)، رابطه هوش اجتماعی مدیران، ذهنیت فلسفی آنان و سلامت سازمانی مدارس در مقاطع تحصیلی سه‌گانه آموزش و پرورش شهرستان بناب، مجله مدیریت فرهنگی، سال پنجم، شماره ۶۹، صص ۱۱۲-۸۴.
- [۵] بوزان، تونی، (۱۳۸۶)، قدرت هوش اجتماعی: روش‌های ده‌گانه برای دست یافتن به هوش اجتماعی، ترجمه افسانه اسدی، تهران: انتشارات پایان.
- [۶] حیدرزادگان، علیرضا، کوچکزایی، مریم، آخوندزاده، عاطفه، (۱۳۹۳)، بررسی رابطه بین هوش اجتماعی و فراموشی سازمانی هدفمند با کیفیت زندگی کاری معلمان، فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، سال ۸، شماره ۴، صص ۳۵-۵۸.
- [۷] سبزی، ندا، (۱۳۹۱)، بررسی الگوی علی ابعاد شخصیت، هوش اجتماعی، خودکارآمدی عاطفی و مهارت‌های ارتباطی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شیراز.
- [۸] سلطانی، ایرج، (۱۳۸۹)، پرورش سرمایه‌های انسانی، اصفهان: انتشارات ارکان دانش.
- [۹] طباطبایی، زهرا، اواجی‌نژاد، احمدرضا، قلناش، عباس، (۱۳۹۴)، رابطه هوش اجتماعی با مهارت‌های کارآفرینی و اخلاقیت دانش‌آموزان هنرستانهای شهر شیراز، فصلنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال ششم، شماره ۱، صص ۱۰۲-۸۵.
- [۱۰] عباسی، مصیب، حاجی عسکری، مریم، (۱۳۹۶)، کارآفرینی اجتماعی زنان از دیدگاه اسلام، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی.
- [۱۱] علامه، سیدمحسن، عباسی رستمی، نجیبه، صفری شاد، فرانک، (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر هوش اجتماعی و هوش هیجانی بر سبک رهبری مدیران، مجله مدیریت توسعه و تحول شماره ۲۲، صص ۶۳-۷۰.
- [۱۲] عزیزی، محمد، ملایجردی، مریم، (۱۳۹۶)، روش‌های تامین مالی کارآفرینی اجتماعی، نشریه تحقیقات مالی، شماره ۴۵، صص ۱۱۹-۱۳۸.
- [۱۳] گلمن، دانیل، (۱۳۹۳)، هوش اجتماعی، ترجمه حمیدرضا بلوچ، چاپ سوم، قم، رخ مهتاب.

- [40] Segrin, C., McNelis, M., Swiatkowski, P., (2016), **Social Skills, Social Support, and Psychological Distress: A Test of the Social Skills Deficit Vulnerability Model**, Human Communication Research, 42:122-137. <http://dx.doi.org/>.
- [41] Sharon, S. H., Kodaikanal, T.N., (2015), **Conceptualising Social Intelligence: A Key to Workplace Success**, International Journal of Academic Research, 2(5):21-26.
- [42] Thorndike, E. L., (1920), **Intelligence and Its Uses**, Harper's Magazine, 140:227- 235.
- [43] Weerawardena, J., Sullivan, M. G., (2006), **Investigating Social Entrepreneurship: A Multidimensional Model**, Journal of World Business, 41:21-35.
- [44] Wiguna, A. B., Manzilati, A., (2014), **Social Entrepreneurship and Socio-entrepreneurship: A Study with Economic and Social Perspective**, Procedia- Social and Behavioral Sciences, 115: 12-18.
- [45] Yermentaeyeva, A., Aurevova, M. D., Uaidullakzy, E., Ayapbergenova, A., Muldabekova, K., (2014), **Social Intelligence as a Condition for the development of Communicative Competence relationship between Social Intelligence ,depression and some variables at university stududents**. International Journal of Human Science, 5(2), 58-75
- [46] Zahra, S.A., Wright, M., (2011), **Entrepreneurship's Next Act**, Academy of Management Perspectives, 25(4): 67-83.
- [32] Matson, J.L., Neal, D., Fodastad, J.C., Mahan, S., Rivet, T., (2010), **Reliability and Validity of the Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters**, Journal of Behavior Modification, 34(6): 539-358.
- [33] Muñoz, P., Kibler, E., (2016), **Institutional Complexity and Social Entrepreneurship: A Fuzzy Set Approach**, Journal of Business Research, 69(4): 1314-1318.
- [34] Nijholt, A., Stock, O., Nishida, T., (2009), **Social Intelligence Design in Ambient Intelligence**, AI & Society, and 24(1): 1-3.
- [35] Phillips, W., Lee, H., James, P., Ghobadian, A., O'Regan, N., (2015), **Social Innovation and Social Entrepreneurship: A Systematic Review**, Group & Organization Management, 40 (3): 428-461.
- [36] Rahim, M.A., (2014), **A Structural Equations Model of Leade'rs Social Intelligence and Creative Performanc**, Creatively and Innovation management, 23(1):44-56.
- [37] Rey-Marti, A., Ribeiro- Soriano, D., Palacios-Marques, D., (2015), **A Bibliometric Analysis of Social Entrepreneurship**, Journal of Business Research, 66 (10):2139-2146.
- [38] Sabzi, N., (2012), **The Pattern of Personality and Emotional Intelligence, Self-Efficacy**, social and communication skills, Master's thesis, University of Shiraz. (in Persian).
- [39] Schlundi, D., Mcfall, S., (1985), **New Directions in the Assessment of Social Competence and Social Skills**, In L. L. Abate and M. Milan. (Eds.). Handbook of Social Skills: Training and Research .New York. Wiley.